

Jaanuar 2019
nr. 83

Pauluse Kiri

Eesti Evangeelse Luterliku Kiriku Tartu Pauluse koguduse kuukiri.

Eestpalvekogudused

Aastal 2019 on Tartu Pauluse ja Helme eestpalvekogudused.

EELK Misjonikeskus on kolmandat korda loosunud kogudused, kes seda soovivad, paaridesse teineteise eest palvetama. Tänavu hoiame palves Helme koguduse.

Helme kirik, mille ajalugu ulatub 13. sajandisse, jäi 1944. a. ette suurtükiväele. Purunesid katus, lagi ja aknad. Otsest põlemist ei olnud. Torn vajus viltu ja kukkus hiljem katusest läbi.

Kokkuvõtteid aastast 2018

Lõppenud aastal ristiti Tartu Pauluse koguduses 89 last ja täiskasvanut. Leeriõnnistamise läbi võeti koguduse täisõiguslikeks liikmeiks vastu 77 inimest. Laulatati 19 paari. Surma läbi lahkus ja koguduse keskel maeti 268 inimest. Neist valdav enamus ei olnud seotud Tartu Pauluse kogudusega. Vanim maetu oli 103-aastane koguduse liige Felita-Agathe Viikna. Noorimad olid kaks 17-aastast, üks 4-aastane ja üks surnultsündinud laps. Aasta jooksul on teistest kogudustest Paulusesse üle tulnud 19 inimest ning läinud samuti 19 inimest. Koguduse vahetus on enamasti tingitud elukoha vahetusest.

Praegu on püsti vaid seinad. Alates 1944. aastast peab kogudus jumalateenistusi Helme vennastekoguduse palvemajas, mis on ehitatud 1847. a.

Igal pühapäeval kell 11:00 tuleb kokku umbes 27 inimest. Aastal 2017 tegi oma liikmeannetuse 401 inimest, ristiti 6 ja leeritati 2 inimest, laulatati üks paar ning maeti 55 lahkunut.

Alates 1999. aastast on koguduse õpetajaks Arvo Lasting (snd. 1975), kes on põline Tõrva elanik.

Asutati EELK Saue Pauluse kogudus

26. novembril 2018. a. võttis Kirikukogu EELKsse vastu Saue Pauluse koguduse. Hooldajaõpetajaks sai Matthias Burghardt ja abiõpetajaks koguduse rajaja, õp. Juha Väliaho.

Saue mõisa ümber hakkas aedlinn tekkima 1920. aastatel. 1973. a. sai sellest alev ja 1993. a. linn. Alates 2012. a. võttis Keila kogudus Saue linna vaimuliku teenimise üheks oma tööalaks. Uus kogudus asub peagi Saue kiriku ehitusele.

Seni on Eestis ehitatud vähemalt neli kirikut, mis kannavad Pauluse nime: Hanilas (u. 1280), Viljandis (1866), Tartus (1917) ja Rakveres (1940).

14. jaanuar on Tartule nii rõõmu- kui murepäev

Esmapäeval, 14. jaanuaril tähistame Tartu vabastamise 100. aastapäeva ja mälestame krediitikassa keldris enamlaste poolt hukatuid.

Mälestuspäev algab kell 9 pärgade asetamisega Kalevipoja monumendile. Kell 10 oodatakse linlasi tervitama Tartusse saabunud soomusrongi, mis jääb Tartusse kolmeks päevaks ja mida saavad külastada kõik tartlased ja Tartu koolide õpilased gruppidega. Soomusrongi saabumisel kõnelevad Eesti 100 juhrühma esimees Toomas Kiho, linnapea Urmas Klaas ja Eesti Sõjamuuseumi direktor Hellar Lill.

Kell 11 peetakse oikumeeniline mälestusteenistus Tartu Jaani kirikus. Jutlustab piiskop Joel Luhamets, kaasa teenivad EAÕK piiskop Eelija, Tartu Peetri koguduse õpetaja Ants Tooming ja Tartu Pauluse koguduse õpetaja Kristjan Luhamets.

Jumalateenistusele järgneb kell 12.15 mälestushetk Kompanii tänaval 14. jaanuaril 1919. aastal krediitikassa keldris hukatud tartlaste mälestuseks.

Krediitikassa keldris teiste hulgas hukatud piiskop Platoni mälestuseks korraldatakse Eesti Rahva Muuseumi silla-alal mälestuskontsert, millel esineb ansambel „Orthodox Singers“ (pilet 10 € tagab ka sissepääsu näitusele „Kohtumised“).

Kell 13.30 on Tähtvere pargis Tartu vabastamise lahingu mälestussamba juures Tartu vabastamise aastapäeva tseremoonia, mille korraldab Enn Tarto ja MTÜ Tartu Memento.

13.–14. jaanuaril 1919. a. võitis Eesti rahvavägi eesotsas soomusrongide ja Julius Kuperjanovi partisanidega vabadussõjas Punaarmee ja vabastas Tartu linna. Samal päeval hukkasid enamlased Tartu krediitikassa keldris (Kompanii tn 5) 19 inimest.

Viljar Puusepp: märkan

Igapühapäevane kirikuline räägib oma elust ja teest Jumalaga.

Palun rääkige kõigepealt endast. Milline oli teie kodu ja lapsepõlv?

Sündisin 1978. aastal Saaremaa pealinnas pere teise lapsena. Vend on poolteist aastat vanem ning õde üheksa aastat noorem. Mäletan, et kool oli meil vennaga ühel hommikus vahetuses ja teisel õhtuses ning hoidsime kordamööda õde. Õde istus mul tihti põlve peal.

Nädalavahetustel ning suviti olime maal isa vanemate juures, aitasime talutöodes, käisime kalal, tegime vähi röövpüüki ning mängisime koos täditütrega. Suviti oli lapsi rohkem, siis kogunesid sinna suvitama lapsed nii oma suguvõsast kui naabrite kaudu.

Kui talutöödest midagi positiivset meenutada, siis sai palju traktoriga sõita. Lisaks meeldis mulle tuld teha ning garaaži ahju kõrvale seinale sõestunud oksaga joonistada. Heinategu, peenarde rohimine ja lehmade karjamaalt koju toomine meenuvad mitte nii väga meeldivana. Õnneks olid Tallinnast suvitama tulnud naabrite suguvõsa lapsed millegipärast maaelu suhtes entusiastlikumad ning aitasid ka nendele töödele positiivsema pilguga vaadata.

Kuidas möödus teie haridustee?

Põhikoolis ja keskkoolis käisin kodust paarsada meetrit eemal nüüdses Saaremaa Ühisgümnaasiumis. Õppe-dukus oli hea, paistsin silma reaalinetes. Tulin Tartu Ülikooli õppima raha ja panganduse ning majandusküberneetika eriala. Võtsin osa üliõpilasorganisatsiooni AIESEC tööst. Sellel ajal otsustasin leeri tulla ja liitusin Tartu Pauluse kogudusega.

Hiljem läbisin magistrantuuri Tallinna Tehnikaülikoolis arvuti ja süsteemitehnika erialal.

Ametlikust haridusest loeksin ma olulisemaks julgust võtta vastutust nii üliõpilasorganisatsiooni juhtimises kui ka hiljem oma elu juhtimises, harides ennast ettevõtluse, maksude ja investeeringute valdkonnas. Ma arvan, et see julgus sai alguse keskkoolist klassiõde kutsest ühineda

kooli olümpiamängude lipu toimkonnaga. Ülesandeks oli lipp üle värvida ning organiseerida see õigel ajal staadionile. See oli mulle oluline samm vastutuse võtmisel ning andis palju enesekindlust edaspidiseks.

Millist tööd olete teinud?

Maal traktoriga sõitmisest me juba rääkisime. Kui isa oli taasiseseisvunud Eestis läinud Tallinna ehitusettevõtjaks, palkas ta mind erinevatesse ametitesse: varustajaks, abitööliseks, eelarvestajaks, joonestajaks, raamatupidajaks, objektijuhiks. Edu jäi selles valdkonnas isal tulemata. Firma kasvas küll suureks, kuid kasumit ei kaasnud. Peale mitmeid pankrotte ütles üles ka isa tervis.

Ülikooli ajal olen proovinud müügiagendi tööd. Ainsa müügiagendina oli mul vastutus kalendermärkmike müügi eest hulgi- ja jaekaubandusettevõtetele. Lõpuks jäi mulle kätte kuhi märkmikke ning kokkulepe, et see jääb minu töö tasuks.

Peale ülikooli sai asutatud MTÜ Heategevusgrupp keskkonna Toeta.ee haldamiseks. See internetiportaal on juba 18 aastat elus püsinud, kuigi algne idee sponsorluse vahendami- seks ei realiseerunud.

Pool aastat töötasin ma Saksamaal praktikandina, aidates kahe ettevõtte ühinemisel hallata arvuteid. Tagasi tulles sain ma tuttava kaudu aastaks Tallinnas tööd väikese spordiklubi juhatajana. Samal ajal omandasin klassikalise massaaži võtted ning töötasin nädalalõppudel Laulasmaa SPAs.

Mainimata ei saa jätta võrkurustuse pisikut, mille ma korjasin üles Inglismaa ühelt tänavanurgalt, võttes vastu Herbalife'i värbaja sedeli. See vastas minu ettekujutusele ideaalsest töökohast, kus olenemata töö asukohast võib teenida Saksamaa või Inglismaa mõistes rohkem kui keskmist palka. Eestisse jõudes otsisin ma üles ka kohaliku Herbalife'i kogukonna, kus mind võeti hästi vastu. Nende koolitusprogramm oli parim, mida ma seni olin kogenud ning seltskond väga toetav. Miks ma võrkurustuses juba alguses läbi kukkusin? Ilmselt proovisin teha asju nutikamalt kui teised ehk teisisõnu: ei järginud õpetust. Ideede müügis olen ma tihti tundnud end läbikukkununa – nii nagu Herbalife'i toitumistõdede tutvustamisel ja Toeta.ee portaali loomisel, nii ka usu edasiandmises. Mulle meenub sellega üks koolituse rühmatöö, kus tuli

Jumala tööd oma elus

otsustada kõrbes ellujäämiseks oluliste asjade kaasavõtmise üle etteantud valiku hulgast. Ma olin seda rühmatööd varem teinud ning seetõttu teadsin, et väike peegel on väga oluline oma asukohast märku andmiseks. Vaatamata püüdlustele ei õnnestunud mul seda rühmale selgeks teha. Nii ma olen tihti olnud oma tõe ja teiste vastuvõtmatus vahel ummikus. Vahest olen sellega isegi liialt leppinud, et sugulased lähivad põrgusse ning minu enda ellujäämise võimalused kõrbes oleksid kesised.

2005. aastast on minu töö olnud seotud enamasti arvuti tarkvaraga. Alustasin tööd Tallinnas tarkvara analüütikuna, testijana ning hiljem siirdusin sama ettevõtte Tartu osakonda. Töötasin seal umbes kaks aastat ning alates 2008. a. olen raamatupidamistarkvara Microsoft Dynamics NAV arendusteenuse tuge pakkunud oma ettevõtte alt. Lisaks on mul aastal 2009 loodud ettevõtte Soojusaudit OÜ, mis pakub hoonete energiaauditi, energiamärgiste ja soojusfotode teenust. Pärast oma ettevõttega alustamist on mul läinud töös ülesmäge.

Palju on juttu olnud ebaõnnestumistest ja tegelikult on neist igast ühest olnud midagi õppida. Oma lastele ma soovin, et nad teeksid vigu kiiremini ja rohkem, kuid saaksid sellest aru kui õppeprotsessist ja seiklusest.

Milline on teie enda perekond? Kuidas tutvusite abikaasaga?

Abikaasaga tutvusime Tallinnas Oleviste kiriku kodugrupi kaudu, kus me käisime. Abielu kohta saime mõlemad kindluse Jumalalt, mina nägemuse ja tema noortepastorit saadud märgi kaudu. Meile on sündinud viis last: Ingrid, Anete, Roomet, Rebeka ja Saara. Vanemad lapsed käivad põhikoolis ning nooremad kaks lasteaia.

Kuidas jõudsite usuni Jumalasse?

Eesti iseseisvumise ajal tehti tänavatel äratustööd ning poodidesse ilmus kristlik kirjandus. Varastel aastatel olid mul ostetud vist kõik saadaolevad usuteemalised raamatud. Pöördumise hetkel oli mul käsil

kolmeosaline raamat Mässav Planeet (autor George E. Vandeman). Mäletan, et olin maal pööningukorrusel ning pärast pöördumise otsust jooksin erutusest trepist alla, et seda kellegagi jagada. Kedagi all korrusel ei olnud ning jooksin uuesti üles tagasi, et raamatu lugemist jätkata.

Mis tõi teid Pauluse kirikusse?

Ma sain usklikuks ilma koguduseta, kuid teadsin, et päästetud saamiseks peab olema ka ristitud. Sellepärast tulin ülikooli ajal leerikursustele. Pauluse kogudust soovitas ema, kes teadis pastorit Kuressaare päevilt.

Kui ma elasin Tallinnas, siis käisin põhiliselt Kaarli ja Oleviste koguduse teenistustel. Kanadast tuli Eestisse kogudust rajama üks väliseestlane ja siis ma liitusin kuulutuse peale Rocca al Mare vabakogudusega. See kogudus läks paari aastaga laiali ning umbes sellel ajal tulin ma tagasi Tartusse Pauluse kogudusse.

Mulle on meeldinud Joeli mõttekäigud, kus ta nagu räägiks ennast ummikusse, kuid näitab seejärel olukorrast väljapääsu. Seda oskust ma olen märganud ka tema õpilastel.

Kuidas te osalete koguduse elus?

Olen pühapäevane ja jõulude ajal koguduses käija. Ühel perioodil olin valitud ka nõukokku, siis revideerisin raamatupidamise aastaaruannet.

Millised on olnud kõige olulisemad kogemused teie usuelus?

Esimesena meenub, et olin kaheksa aastat olnud kristlane, kui küsitlesin Jumala kohta vastpäästetud kristlast Oleviste koguduses. Ta oskas mulle anda häid vastuseid. Õppetund oli, et lähedane kogemus Jumalaga võib anda rohkem kui aastad otsimist.

Teise asjana olen tähele pannud, et kui olen mingi eelseisva sündmuse pärast eelnevalt palvetanud, siis sellel päeval kipuvad õnnestuma ka muud asjad. Kui Jumal on lähemal, mõjutab see kõiki eluvaldkondi.

Lõpetuseks veel tähelepanek, et kümnise maksmisest ja võlgade andestamisest ei jää vaesemaks. Otsustasin kunagi Jumalat kümnise maksmisega testida ning olen selle juurde jäänud tänaseni.

Usuelus on veel palju, milleni ma ei küüni, kuid mida Jumal ehk annab tulevikus minu kasvamist mõõda. Ma tunnen, et oluline on olla ustav selles, mis mulle on juba antud ning alles siis saab Jumal sellele lisada.

Milliseid palvevastuseid olete kogenud?

Ma mäletan, et keskkooli ajal ma olen öelnud, et Jumal vastab palvetele. Hetkel mulle ühtegi palvevastust ei meenu ja ma olen aru saanud, et ma ei oska Jumala soove näha. Või on mingi takistus minu palvete Jumalani jõudmiseks, ei tea. Vaatamata sellele ma olen märganud Jumala tööd oma elus ja tema tahte teostumist.

Mis kinnitab usku igapäevaelus?

Mind kinnitavad isiklikud kogemused Jumala töö märkamisel. Kapi peal on mul auto katkine õõtshoob, mis purunes parkimisplatsil manööverdades. Kui see oleks juhtunud suurel kiirusel, oleks ränk õnnetus olnud vältimatu.

Mida sooviksite kogudusele öelda?

Pauluse raamatupoes oli mul kunagi huvitav vestlus meie pastorite lugemiseelistuse kohta ning mulle jäi mulje, et Harta kirjastuse pakutav menüü on nende jaoks liiga lahja – et pole piisavalt sügavust. Mina aga tahaksin, et pastor jutlustaks nende raamatute põhjal, mis meil raamatupoes müügil on. Kas näiteks jumalik tervenemine on teema, mis usu jaoks pole oluline? Ma kuulen nüüd Kristjanit ütlemas, et see ei ole igatsus, mida peaks inimestes õhutama, et jumalik tervenemine on omal kohal ja Jumala kätes. Raamatupoes on müügil aga raamat, mis ütleb, et kui sellest sinu koguduses ei õpetata, siis otsi uus kogudus. Selliste vastuoludega ma ennast vahest vaevan ja soovin, et meie kogudusse tuleks rohkem vabakoguduse vaimu.

Milline on teie lemmikkirjakoht?

„Ma tean ja olen veendunud Issandas Jeesuses, et miski pole ebapuhas iseenesest, vaid on keelatud üksnes sellele, kes arvab midagi keelatu olevat – sellele on see keelatud.“ Pauluse kiri roomlastele 14:14.

Küsimusi esitas Fred Raju

Teated

Jumalateenistused Pauluse kirikus on igal pühapäeval algusega kell 10. „Ärgem jätkem unarusse oma koguduse kooskäimist.” (Hb 10,25)

Pühapäevaste jumalateenistuste ajal on kirikus avatud kaks **mängutuba**.

Pühapäevakooli tunnid on laupäeviti. Kõik tunnid algavad kell 11.00:

- 2–4 aastased (Kirsika Berit Reino)
- 5–6 aastased (Aino-Liisa Petolai)
- I–II klass (Pirjo Roots ja A. Tubin)
- III–V klass (Anu Seppa)
- VI–VIII klass (Katrin Luhamets ja Angela Ploomi)

Lastekoori proovid on laupäeviti kell 10 alates 2. veebruarist.

Piiblitunnid – alates 30. jaanuarist kolmapäeviti kell 17.

Leerikool algab 25. veebruaril kell 18:00 ja 1. märtsil kell 08:15. Igal nädalal on siis võimalus valida, kas osaleda tunnis esmaspäeval või reedel. Leeripüha on 19. mail.

Taize palvused – neljapäeviti 17.30.

Naiskoor – kolmapäeviti kell 18.15 alates 30. jaanuarist.

Kammerkoor – teisipäeviti kl 18.15 alates 5. veebruarist.

Piibliringid:

- E. 7. jaan kell 17.00 (Liive)
- P. 13. jaan kell 11.30 (Juta)
- E. 14. jaan kell 17.00 (Liive)
- R. 18. jaan kell 18.00 (Aino)
- T. 15. jaan kell 17.00 (Merike)
- E. 21. jaan kell 17.00 (Liive)
- P. 27. jaan kell 11.30 (Juta)
- E. 28. jaan kell 17.00 (Liive)
- T. 29. jaan kell 17.00 (Merike)
- R. 01. veebr kell 18.00 (Aino)
- E. 04. veebr kell 17.00 (Liive)
- P. 10. veebr kell 11.30 (Juta)

Noorteõhtud – reedeti kell 19.

Kantselei, kirik ja kolumbaarium on avatud E-R 10-17, L 10-14, P 9-10, telefon 742 0258.

Liikmeannetusi (soovitav 1% sissetulekust) saab teha ülekandega (a/a Ee282200221005105336, saaja: EELK Tartu Pauluse kogudus) või kantseleis.

Raamatupood on avatud E-R 10-18, L 10-14 ja P 11.30-12.00.

Supiköök E-R 11-13 ja L 10-12:30.

Kodukülastused meie koguduses

Pühapäeviti ja muulgi ajal kohtuvad kristlased oma vaimulikus kodus – kirikus. Samas on ajast-aega nii koguduse vaimulikud kui ka teised töötajad külastanud neid, kes ühel või teisel põhjusel ei saa ise kirikusse tulla. Seeläbi jõuab Jumala Sõna ja soovi korral ka armulaua sakrament koduseinte vahele.

Kodukülastus annab hea võimaluse olla kristlikus osaduses, vahetada mõtteid elu rõõmude ja murede üle, palvetada üheskoos. Kogemused näitavad, et kodukülastus aitab kinnitada usku ja toob südamesse rahu, sest Jeesus ütles: „Kus kaks või kolm on minu nimel koos, seal olen mina nende keskel“ (Mt 18:20).

Head koguduseliikmed! Julgustame teid pöörduma meie hingedarjaste

poole, et kokku leppida kodukülastusi neile, kes ise ei saa kirikusse tulla. Kodukülastus on oma vormilt ja sisult väga lihtne, mistõttu ei maksa muretseda erilise vastuvõtu ega ka rahaliste kulutuste pärast. Lisaks inimese oma kodule võib koguduse õpetajat ja vabatahtlikke abilisi kutsuda ka hooldekodusse või haiglasse, sest sealgi vajatakse vaimulikku tuge ja kinnitust.

Kodude külastamisi koordineerib abiõpetaja Marek Roots (tel 5193 1501, e-post marek.roots@eelk.ee). Ühendust saab võtta ka koguduse kantselei (tel 742 0258, e-post pauluse@eelk.ee) või õpetaja Kristjan Luhametsaga (tel 5399 6180, e-post kristjan.luhamets@eelk.ee).

MAREK ROOTS

Alliansspalvenädal

Palveõhtud 7. - 13. jaan. kell 17.30:

- E. 7. jaan. katoliku kirik
- T. 8. jaan. Kolgata baptistikogudus
- K. 9. jaan. Luuka metodisti kogudus
- N. 10. jaan. Pauluse kiriku krüpt
- R. 11. jaan. Peetri kirik
- L. 12. jaan. Salemi baptistikogudus
- P. 13. jaan. Maranata nelipühikogudus

Elmahte Paas

(15. III 1928 – 28. XI 2018)

Elmahte sündis Lohusuus. Tartlane sai temast 1953. aastal, kui ta laulatati Pauluse kirikus (praeguses kantselei ruumis) Johan Paasiga. Ühtlasi said neist siis Pauluse koguduse liikmed. Nõukogude ajal ei kartnud ta kirikus käia ning osales aktiivselt koguduse elus. Kui 1976. aastal külastas Tartu Pauluse kirikut Soome peapiiskop Martti Simojoki, oli Elmahte üks vastuvõtu korraldajatest.

Juba õp. Tammuri ajal aitas Elmahte kogudusel raamatupidamistööd teha. Aastatel 1992 – 2008 oli ta nõukogu liige, palju aastaid revisjonikomisjoni liige ja kuni 2012. aastani revident. Meie kogudust on ta esindanud ka Tartu praostkonna sinodisaadikuna.

Intervjuud Elmahtega saab lugeda 2014. a. mai kuukirjast.

Jaan Tõnisson 150

22. detsembril tähistati riigivanem Jaan Tõnissoni 150. sünniaastapäeva. Tänujumalateenistusel Tartu Pauluse kirikus osales ligi 300 inimest. Jutlustas piiskop Joel Luhamets, kõne pidas peaminister Jüri Ratas. Jaan Tõnisson oli Tartu Pauluse koguduse liige. Kui 1917. a. otsustati luua EELK, oli ta kohal just Pauluse koguduse esindajana.

Lipu õnnistamine

3. jaanuaril õnnistas õpetaja Kristjan Luhamets Tartu Pauluse krüptis Tartu Vabadusvõitlejate Ühenduse uue lipu, sest eelmine oli aastakümnete jooksul kasutuskõlbmatuks muutunud.

Treffneri kool 135

7. detsembril tähistas Hugo Treffneri Gümnaasium oma 135. aastapäeva jumalateenistusega Pauluse kirikus. Ka kooli direktori vastuvõtt leidi aset pühakojas, täpsemalt krüptis.

Õnnitleme!

Täna, 6. jaanuaril saab abiõpetaja Marek Roots 43-aastaseks, ühtlasi täitub 18 aastat Mareki ja Pirjo laulatusest Tartu Pauluse kirikus.